

آزمون روش های تدبر قرآن به قرآن

نام و نام خانوادگی شعبه مدرسه دانشجویی یا معرف شماره تلفن همراه

سوره های مبارکه تین، علق، قدر و بینه را در نظر بگیرید.

۱. از محتوای سوره مبارکه تین نوعی دسته بندی را ارائه دهید به گونه ای که بتوان آن را به عنوان شیوه ای برای مطالعه محتوای دیگر سوره های قرآن ارائه داد.
۲. محتوای سوره مبارکه علق را براساس سوره مبارکه تین طبقه بندی کنید. سپس در نتیجه این طبقه بندی سوره مبارکه علق را توضیح دهید.
۳. بین این چهار سوره دو سوره را انتخاب کنید که بتوان آنها را به عنوان زوج سوره معرفی کرد. زوجیت این دو سوره را براساس انواع معیارهایی که برای انتخاب زوج سوره وجود دارد شرح دهید.
۴. برای هریک از این چهار سوره براساس فواید آنها، غرضی از سوره را گمانه زنی کنید.
۵. برای هریک از این چهار سوره، یک آیه کلیدی انتخاب کرده و ارائه ای از محتوای سوره براساس این آیه کلیدی را بیان کنید.
۶. آیه «وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ» از سوره مبارکه تین را در سوره مبارکه علق تفصیل دهید.
۷. این چهار سوره براساس چه محوری می توانند قرابت معنایی پیدا کنند به گونه ای که یک خانواده سوره را تشکیل دهند. این محور را تبیین کرده و نقش هر سوره در شرح آن را تعیین کنید.
۸. در بین چهار سوره چه موضوع مشترکی را می توان برای تدبر موضوعی انتخاب کرد؟ فهرست ریز موضوعات را با توجه به سوره ها معلوم کنید.
۹. یکی از سوره های نامبرده را انتخاب کرده براساس تعریف مشخصی که از آیات محکم و متشابه ارائه می دهید آیات سوره را به محکم و متشابه تفکیک کنید.
۱۰. با توجه به متن زیر از تفسیر المیزان وضعیت دین و حکم را در سه سوره دیگر بررسی و رابطه چهار سوره را حول محور دین بنویسید.

«أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ» - این استفهام برای تقریر و تثبیت مطلب قبل است، و "احکم الحاکمین بودن خدا" به این معنا است که او فوق هر حاکم است، چون حکمش متقن ترین حکم است، و در حقیقت و نفوذ از حکم هر حاکم دیگر برتر است، حکم او به هیچ وجه دچار وهن و اضطراب و بطلان نمی گردد، خدای تعالی در عالم خلقت و تدبیر حکمی می راند که به مقتضای حکمت باید رانده شود، حکمی متقن و زیبا و با نفوذ، و چون از يك سو خدای تعالی احکم الحاکمین، و از سوی دیگر مردم از نظر اعتقاد و عمل دو طایفه هستند حکمت واجب می سازد که خدای تعالی بین این دو طایفه از نظر جزا در حیات باقی آخرت فرق بگذارد، و همین است که مساله بعث را واجب می کند.

پس تفریعی که در جمله "فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالذِّينِ" شده، از قبیل تفریع نتیجه بر حجت است، و جمله "أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ" حجت مذکور را تتمیم می کند، چون تمامیت حجت، موقوف بر احکم الحاکمین بودن خداست.

و حاصل آن حجت این است که: بعد از آنکه مسلم شد که انسان در احسن تقویم خلق شده، و معلوم شد که بعد از خلقت، به دو طایفه تقسیم می‌شود، طایفه‌ای که از تقویم خدادادیش که تقویمی احسن بود خارج و به سوی اسفل سافلین برمی‌گردد، و طایفه‌ای که به همان تقویم احسن الهی و بر صراط فطرت اولش باقی می‌ماند. و از سوی دیگر خدای تعالی مدبر امور ایشان، احکم الحاکمین است. و از سوی سوم حکمت این خدا اقتضا دارد که با این دو طایفه يك جور معامله نکند نتیجه می‌گیریم که پس باید روز جزایی باشد، تا هر طایفه‌ای به جزای عملی که کرده‌اند برسند، و عقل و فطرت آدمی اجازه نمی‌دهد و بهانه‌ای ندارد که این روز جزا را تکذیب کند.

پس آیات مورد بحث- به طوری که ملاحظه می‌کنید- همان معنایی را افاده می‌کند که آیه زیر آن را افاده می‌کند: "أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ" «آیا قابل قبول است که ما مردم با ایمان و اعمال صالح را مانند مفسدین در ارض، و یا مردم با تقوا را مانند فجار قرار دهیم؟» سوره ص، آیه ۲۸، و نیز آیه زیر که می‌فرماید: "أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَخْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ" آیا کسانی که گناهان را مرتکب می‌شوند، گمان کرده‌اند ما با آنان همان معامله را می‌کنیم که با افراد با ایمان و با اعمال صالح خواهیم کرد؟ و آیا حیات و موت هر دو یکسان است؟ چه بد حکمی است که می‌کنند. سوره جاثیه، آیه ۲۱.

موفق باشید

سوره تین	سُورَةُ التِّينِ
به نام خداوند هستی بخش مهربان.	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سوگند به انجیر و زیتون، (۱)	وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ (۱)
و به طور سینا، (۲)	وَطُورِ سِينِينَ (۲)
و به این شهر امن. (۳)	وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ (۳)
که به راستی ما انسان را به نیکوترین ساختار آفریدیم. (۴)	لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ (۴)
سپس او را [به سبب کفرش] به پست‌ترین درکات بازگردانیدیم. (۵)	ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ (۵)
مگر آنها را که ایمان آورده اعمال صالح کردند که برایشان پاداشی بی‌پایان است. (۶)	إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ (۶)
پس چیست که تو را به تکذیب روز جزا وا می‌دارد؟ (۷)	فَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ (۷)
آیا خدا بهتر از همه حکم کنندگان نیست؟ (۸)	أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ (۸)

سوره علق	سورة العلق
به نام خداوند هستی بخش مهربان.	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بخوان به نام پروردگارت که آفرید. (۱)	اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ (۱)
انسان را از خون بسته‌ای آفرید. (۲)	خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ (۲)
بخوان که پروردگارت از همه کریم‌تر است، (۳)	اقْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ (۳)
همان که به وسیله قلم آموخت. (۴)	الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ (۴)
به انسان آنچه را نمی‌دانست یاد داد. (۵)	عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ (۵)
چنین نیست [که می‌پندارند]، بی‌شک آدمی طغیان می‌کند. (۶)	كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيَطْغَى (۶)
همین که خود را بی‌نیاز بیند. (۷)	أَنْ رَأَاهُ اسْتَغْنَى (۷)
مسلم‌ها بازگشت، به سوی پروردگار تو است. (۸)	إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَى (۸)
مگر آن را نبینی که باز می‌دارد. (۹)	أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَى (۹)
وقتی بنده‌ای نماز کند! (۱۰)	عَبْدًا إِذَا صَلَّى (۱۰)
چه پنداری اگر این بنده بر هدایت باشد. (۱۱)	أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَى (۱۱)
یا به پارسایی فرمان دهد [آزارش چه زشت است؟] (۱۲)	أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَى (۱۲)
مگر ندانی که اگر تکذیب کند و روی بگرداند [سزا خواهد دید]. (۱۳)	أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى (۱۳)
آیا ندانسته است که یقیناً خدا می‌بیند! (۱۴)	أَمْ لَمْ يَعْلَمْ بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى (۱۴)
حاشا که اگر دست بر ندارد موی پیشانی او را گرفته [به دوزخ] می‌کشایم، (۱۵)	كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ (۱۵)
موی پیشانی دروغزن خطاکار را. (۱۶)	نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ (۱۶)
پس او گروهش را بخواند. (۱۷)	فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ (۱۷)
ما هم آتشبانان را خواهیم خواند. (۱۸)	سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ (۱۸)
زنهار اطاعت او مکن و سجده کن و تقرب جوی. (۱۹)	كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ (۱۹)

سوره قدر	سورة الْقَدَر
به نام خداوند هستی بخش مهربان.	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
همانا ما آن [قرآن] را در شب قدر نازل کردیم.(۱)	إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ (۱)
و تو چه می دانی شب قدر چیست.(۲)	وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ (۲)
شب قدر از هزار ماه بهتر است.(۳)	لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (۳)
در آن شب فرشتگان و روح به اذن پروردگارشان از برای هر کاری فرو می آیند.(۴)	تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ (۴)
شبی سراسر سلامت است تا صبحدم.(۵)	سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ (۵)

سوره بینه	سورة الْبَيِّنَةِ
به نام خداوند هستی بخش مهربان.	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
کافران اهل کتاب و مشرکان [از آیین خود] دست بردار نبودند تا این که دلیل روشنی برایشان بیاید.(۱)	لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَ الْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِّينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ (۱)
پیامبری از جانب خدا که صحیفه های پاکی را بر آنها بخواند.(۲)	رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً (۲)
که در آن، نوشته های صحیح و استواری است [اما ایمان نیاوردند].(۳)	فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ (۳)
ولی اهل کتاب پراکنده نشدند مگر پس از آن که این دلیل روشن برایشان آمد [که پیامبر و قرآن است].(۴)	وَ مَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ (۴)
و آنها دستور نداشتند جز این که خدای یگانه را بپرستند و دین را ویژه ی او کنند و موحد باشند و نماز را بر پا دارند و زکات دهند و این است دین پایدار.(۵)	وَ مَا أُمِرُوا إِلَّا لِيُعْبَدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَ يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَ ذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ (۵)
بی تردید کسانی از اهل کتاب که کافر شدند و مشرکان، برای همیشه در آتش دوزخند و آنها بدترین آفریدگانند.(۶)	إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَ الْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ (۶)
البته کسانی که ایمان آورده و اعمال شایسته کردند، آنهاپند که بهترین آفریدگانند.(۷)	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ (۷)
پاداش آنها نزد پروردگارشان بهشت های پاینده ای است که از پای درختانش نهرها جاری است و تا ابد در آن بمانند، هم خدا از آنها خشنود است و هم آنها از خدا خشنود، این [مقام والا] برای کسی است که از پروردگار خود پروا کند.(۸)	جَزَاءُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَ رَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ (۸)